

**КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - ДРУШТВО ЗА НЕЖИВОТНО
ОСИГУРУВАЊЕ СКОПЈЕ****Општи услови****Член 1**

Ако во полисата за осигурување што е склучена според Условите за осигурување од пожар и некои други опасности посебно се договори и пресмета дополнителна премија за осигурување за ризикот земјотрес, тогаш за таа полиса се применуваат и овие Посебни услови за осигурување од ризикот земјотрес.

Дефиниции**Член 2**

Одделни изрази во овие Посебни услови го имаат следното значење:

- 1) **осигурувач** - КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ А.Д. Друштво за неживотно осигурување, Скопје (во понатамошниот текст: Кроација Осигурување/ Осигурувач);
- 2) **договарач на осигурување** - лице кое со Кроација Осигурување склучило договор за осигурување (во понатамошниот текст: Договарач);
- 3) **осигуреник** - сопственик на осигурен предмет или лице чиј правно дозволен имотен интерес е осигурен и на кое му припаѓаат правата на исплата на надомест од осигурувањето;
- 4) **премија** - износ што се плаќа по договорот за осигурување;
- 5) **сума на осигурување** (во случаи кога осигурувањето е склучено на сума на осигурување) - износ на кој предметот односно имотниот интерес е осигурен и горна граница на обврската на осигурувачот;
- 6) **полиса** - исправа за договор за осигурување;
- 7) **осигурен случај** - иден неизвесен настан, независен од исклучивата волја на договарачот или осигуреникот кој е предизвикан од осигурен ризик, а за последица има настанување на штета која е покриена со договорот за осигурување;
- 8) **осигурени фиксни трошоци** - износот на доле наведените осигурени фиксни трошоци или ако работењето прикажува нето трговска загуба, износот на наведените осигурени фиксни трошоци намалени во оној сразмер на нето трговска загуба во којшто стојат осигурените фиксни трошоци во однос на сите трошоци на работењето.

(Вообичаена листа на трошоци кои се вклучуваат во осигурувањето):

- **добивка** - нето добивка (без капитална добивка и пораст на вредноста на капиталот, како и без издатоци за коишто може да се товари капиталот) што произлегла од работењето на осигуреникот во неговите работни простории откако е создадена резерва за сите фиксни и други трошоци вклучувајќи ја и амортизацијата, но пред одземање на данокот на добивка;
- **промет** - парите платени или што треба да се платат на осигуреникот за продадената и испорачана стока, како и за услугите што се дадени во рамките на работењето во деловните простории на осигуреникот;

**ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ОД РИЗИК
ЗЕМЈОТРЕС**

- **период на надомест** - периодот што започнува со остварување на штетниот настан и завршува не покасно од 12 месеци потоа, а во текот на којшто остварувањето на штетниот настан ќе влијае на резултатите на работењето;
 - **стапка што се плаќа** - процент на осигурените фиксни трошоци според прометот во текот на финансиската година непосредно пред датумот на штетниот настан;
 - **стандарден промет** - прометот во текот на периодот од 12 месеци непосредно пред датумот на штетниот настан, којшто одговара на периодот на надомест којшто ќе се усогласува, ако биде потребно за да се предвиди трендот на работењето, варијациите во работењето или други околности коишто имаат влијание на работењето пред или по штетниот настан или коишто би имале влијание на работењето ако штетниот настан не се случил, така што усогласените износи што е разумно можно поблиску да ги представуваат резултатите коишто, ако не се случил штетниот настан, би биле постигнати во текот на релевантниот период по остварувањето на штетниот настан;
 - **меморандум 1** - доколку во текот на периодот на надомест стоката биде продадена или услугите дадени на некое друго место, а не во просториите на осигуреникот поради добробит на работата и тоа од страна на осигуреникот или други во негово име, во парите што се платени или што треба да се платат во врска со таквите продажби или услуги, ќе се вклучи прометот во текот на периодот на надомест;
 - **меморандум 2** - при пресметката на износот што овде се надоместува како зголемување на трошоците за работа ќе се земе предвид само оној сразмер на дополнителни трошоци во којшто стои износот на осигурените фиксни трошоци во однос на износот на нето добивка и износот на сите фиксни трошоци;
 - **меморандум 3** - не постои обврска ако загубата што произлегла од прекин или попречување на работењето како последица на остварување на штетниот настан биде значително зголемена со какви било ограничувања на реконструкција или водење на работењето коишто се наметнати од страна на јавните органи на власта поради тоа што на осигуреникот му недостига доволен износ на капитал за навремена обнова или замена на уништениот, оштетениот или изгубениот имот/средства.
- 1) од земјотрес коишто се предизвикани со човечка дејност како што се експлозии на класични или нуклеарни направи;
 - 2) на фрески, мозаици и други украсни додатоци на градби;
 - 3) коишто се причинети, непосредно или посредно, од кој било од следните настани:
со војна, револуција, востание, мини, торпеда, бомби или друго воено оружје, саботажа или тероризам сторени од политички побуди, со граѓански немири, конфискација, реквизиција или останатаи слични мерки што ги спроведува некоја власт или друга слична организација;
 - 4) што се причинети од дејство на нуклеарна енергија и радиоактивна контаминација;
 - 5) што се причинети од загадување на предмети со некои опасни материи што се испуштени односно што истекувале, како и трошоците за чистење на таквите загадувања;
 - 6) од земјотреси што настанале во рудници;
 - 7) на електропреносни и дистрибутивни водови;
 - 8) настанати поради политички ризици;
 - 9) поради подземни работи, на тунели, галерии;
 - 10) од одговорност кон трети лица.
- (2) За надомест на штета од земјотрес можат да се применуваат Посебните услови за осигурување од градежни објекти и опрема од пожар и некои други ризици на новата вредност (клаузула во прилог).
 - (3) Осигуреникот е должен без одложување да му ја пријави на осигурувачот настанатата штета и на барање од осигурувачот да обезбеди од овластените институции податоци за земјотресот на којшто му се припишува штетата.
 - (4) Осигурувачот има право да го отстрани надоместот на штета, ако се докаже дека земјотресот на просторот каде што се наоѓа осигурениот предмет бил регистриран со интензитет помал од 5 степени според скалата на Меркали-Канкани-Зибег (МКЗ), односно штетата се плаќа ако интензитетот бил 5 или повеќе степени според скалата МКЗ.
 - (5) Со овие Посебни услови за осигурување од ризикот земјотрес се одредува последователно временско траење на настанот земјотрес на 72 часа т.е. сите настани што се случиле во рок од 72 часа ќе се сметаат за еден настан.
 - (6) Штетите што произлегуваат од штетни настани – осигурени случаи што се осигурени со овие Посебни услови, се плаќаат по одбивање на договорената одбитна франшиза којашто е дефинирана во Тарифата за осигурување од ризикот земјотрес.
 - (7) Прекин на работа поради ризикот земјотрес
Со ова осигурување се покриени:
 - 1) само фиксните трошоци
 - 2) дополнителните трошоциОсигурувањето под 1 е ограничено на загуба во врска со осигурените фиксни трошоци настанати поради (а) намалување на прометот и (б) зголемување на

Предмет на осигурување/Исклучување

Член 3

- (1) Во смисла на овие Посебни услови земјотрес означува движење на земјиштето предизвикано од природни процеси во земјината кора.
Од покретието се исклучени следните штети:

трошоците за работа, а износот што се плаќа како надомест ќе биде:

- во врска со намалувањето на прометот: износ добиен со примена на стапката што се плаќа на износ за којшто прометот во текот на периодот на надомест ќе биде, како последица од штетниот настан, помал од стандардниот промет;
- во врска со зголемувањето на трошоците за работа: дополнителен трошок (што подлежи на одредбите од Меморандум 2) потребен за намалувањето на прометот до кое би дошло во текот на периодот на надомест како последица на штетниот настан ако не е направен тој трошок, но да не го надминува износот што е добиен со примена на стапката за плаќање на износот на намалување на прометот којшто е со тоа избегнат, намалено за кој било износ којшто е заштеден во текот на периодот на надомест во врска со таквите осигурени фиксни трошоци кои можеле да исчезнат или биле намалени како последица на штетниот настан.

Осигурувањето под 2 е ограничено на таков понатамошен дополнителен трошок над оној што се надоместува по точка 1 (б), а којшто осигуреникот разумно ќе го направи бидејќи е неопходен во текот на периодот на надомест, а како последица на штетниот настан, со цел избегнување или намалување на намалувањето на прометот.

Клаузула со Посебни услови за осигурување на новонабавна вредност за индустриски, комерцијални и станбени ризици

Член 4

Кога имотот се осигурува на новонабавна вредност ќе се применуваат следните исклучоци од Општите услови за осигурување:

- (1) Осигурена вредност на зградите
Осигурена вредност на зградите ќе биде:
 - 1) новонабавната вредност (точка 3. бр. 1.), или
 - 2) реалната вредност (точка 4.), кога тој износ е помал од 80% од новонабавната вредност, или
 - 3) праведната пазарна вредност (точка 5.), во случај зградата да треба да се руши или таа трајно да ја изгубила својата вредност од некоја друга причина. Трајно губење на вредноста настанува во ситуација во којашто зградата не може повеќе да се користи за нејзината општа намена или за деловните операции на осигуреникот.
- (2) Осигурена вредност на подвижна опрема
Осигурена вредност на подвижниот имот ќе биде:
 - 1) новонабавната вредност (точка 3.бр. 2.), или
 - 2) реалната вредност (точка 4.), кога тој износ е помал од 80% од новонабавната вредност и во случај кога користените предмети припаѓаат на членовите на персоналот на фирмата, помалку од 90% од новонабавната вредност, или
 - 3) праведната пазарна вредност (точка 5.), во случај предметот на осигурување да не може повеќе да се

користи за својата општа намена или за деловните операции на осигуреникот.

- (3) Новонабавна вредност
 - 1) новонабавна вредност за згради ќе биде вообичаената локална вредност за нови згради, вклучувајќи го и хонорарот на архитектот и другите трошоци за планирање и градба.
 - 2) новонабавна вредност за подвижна опрема ќе биде трошокот за купување или изработка на нова опрема од ист тип и квалитет (куповна цена).
- (4) Реална вредност
Реалната вредност на згради и подвижна опрема се пресметува од новонабавната вредност намалена за вредноста одредена во врска со состојбата во којашто се наоѓаат зградите или опремата, со посебен отпис за старост и амортизација.
- (5) Праведна пазарна вредност
Праведна пазарна вредност е продажната цена којашто осигуреникот може да ја добие за користен осигурен предмет или користени материјали.
- (6) Пресметка на надомест (клаузула за подосигурување)
 - 1) надоместот ќе се врши според одредбите од точка 7. ако осигурениот предмет е изгубен или уништен, неговата осигурена вредност непосредно пред штетниот настан ако осигурениот предмет е оштетен, трошоците за поправка коишто се неопходни во времето на штетниот настан плус надоместот за ненадоместливо намалување на вредноста коешто може да му се припише на штетниот настан, а коешто меѓутоа нема да ја надмине осигурената вредност непосредно пред да се случи штетата; трошоците за поправка ќе бидат намалени за износ на какво било зголемување на вредноста на осигурениот предмет над вредноста што ја имал непосредно пред настапот на штетниот настан, а во врска со таа поправка. Ќе се признае отпис на вредноста на остатокот. Нема да се признае отпис поради ограничување на повторна изградба (реконструкција) наметнато од страна на власта.
 - 2) ако во времето на настап на штетниот настан сумата на осигурување е пониска од осигурената вредност, ќе се надомести само дел од износот пресметан согласно точка 1. којшто одговара на сразмерот во којшто стои сумата на осигурување во однос на осигурената вредност. Дали е или не е осигурен ризикот до одредената вредност треба да се утврди посебно за секоја група на предмети коишто се вклучени во покретието.
- (7) Вредност на повторна изградба (реконструкција) и повторно купување
 - 1) ако новонабавната вредност е изразена како износ на осигурената вредност, осигуреникот ќе има право на дел од надоместот пресметан според одредбите од точка 6, броеви 1 и 2, над праведната пазарна вредност и тоа под услов да и само откако, во рок од три години откако се случила штетата,

достави доказ дека тој надомест се користи или ќе биде искористен за:

- повторна изградба (реконструкција) на зграда од истиот тип на истата локација и за истата намена; таму кадешто тоа не е можно на претходната локација од законски причини или каде што тоа не е економски оправдано, ќе биде доволно повторно да се изгради зграда на друга локација;
- повторно купување на подвижна опрема од истиот тип и квалитет, којашто била изгубена или уништена; машините можат да бидат заменети со кој било тип на машини коишто имаат иста намена;
- поправка на оштетената подвижна опрема.

За опремата којашто е изгубена или уништена, губењето на реалната вредност се пресметува согласно точка 4., додека за оштетената опрема тоа се пресметува на начин што трошоците за поправка се намалуваат за износот за којшто вредноста на опремата со поправката би била зголемена над реалната вредност којашто опремата ја имала непосредно пред да настане штетата.

- 2) Доколку предусловите од првата ставка од оваа точка не се исполнети од која било причина во периодот од три години по штетниот настан, осигуреникот дефинитивно го губи правото на барање надомест над реалната вредност.

(8) Вештачења

- 1) Ако осигурената вредност е еднаква на новонабавната вредност потребно е да се добие извештај од вештак со којшто се утврдува и заменската и моменталната вредност непосредно пред и после настапот на штетниот настан.
- 2) На барање на која било од договорните страни, извештајот од вештакот ќе вклучи и попис на неоштетената опрема со осигурените вредности непосредно пред настапот на штетниот настан.

Времетраење на договорот, измени, решавање на спорови

Член 5

- (1) Освен ако не е поинаку наведено во полисата, времетраењето на осигурителната полиса ќе биде една година. Договорните страни ќе може да го обноват овој Договор по писмено известување.
- (2) Ова осигурување ќе влезе во сила во 24:00 часот на денот на започнување наведен во полисата и важи ако е платена премијата за осигурување или првата рата од премијата, а истекува во 24:00 часот на истекот на рокот наведен во полисата.
- (3) Договорните страни се должни да ги исполнат обврските кои произлегуваат од договорот. Во случај на неисполнување на договорните обврски од страна на една страна, другата страна има право да побара раскинување на договорот преку писмено барање, но само ако се исполнети условите за тоа согласно овие Посебни услови и Законот за облигационите односи.
- (4) Осигуреникот, доколку е договарач на осигурување може да го пренесе ова осигурување во писмена форма

кога се пренесува името на осигурениот изграден објект на друго лице.

- (5) Сите референци за денови ќе бидат календарски денови, освен ако не е поинаку предвидено.

Плаќање на премија и последици од неплаќање

Член 6

- (1) Договорачот ја плаќа премијата одеднаш, ако поинаку не се договори.
- (2) Ако е договорено плаќање на премијата на рати, Договорачот ја плаќа првата рата во моментот на склучување на договорот за осигурување, најдоцна до 15 дена.
- (3) Во случај на штета, сите рати на премијата доспеваат за наплата и се одбиваат од штетите при исплатата.
- (4) Кроација Осигурување е овластена сите доспеани неплатени рати на премијата да му ги одбие на осигуреникот при исплатата на штета.
- (5) Кроација Осигурување има право да пресмета и наплати законска казнена камата на сите доспеани, а неплатени износи согласно полисата/анексот за плаќање и овие Посебни услови, сметајќи од денот на паѓање во задоцнување до денот на целосна исплата.
- (6) Кроација Осигурување го задржува своето право за раскинување на договорот за осигурување поради неплаќање на премија, а согласно член 969 од Законот за облигациони односи.

Решавање приговори, постапка на вонсудско решавање спорови, надлежен суд во случај на решавање на спор, упатување на Агенцијата за супервизија на осигурување, како надлежен орган за супервизија на друштвото

Член 7

- (1) Доколку договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето не се задоволни од првостепената одлука на Осигурувачот, имаат право да поднесат приговор во рок од 8 дена до Комисијата на осигурувачот која одлучува по приговори. Приговорот може да му се упати на осигурувачот на адресата на Кроација Осигурување или во просториите на Кроација Осигурување.
- (2) Приговорот треба да содржи:
- име и презиме и адреса на подносителот на приговорот кој е физичко лице или на неговиот законски застапник, односно фирма, седиште и име и презиме на одговорното лице на подносителот на приговорот кој е правно лице;
 - причини за приговорот и барања на подносителот на приговорот;
 - докази со кои се потврдуваат наводите од приговорот кога е можно тие да се приложат, а може да содржи и исправи кои не биле разгледувани во постапката во која е донесена одлуката поради која се поднесува приговорот како и предлози за изведување докази;
 - датум на поднесување на приговорот и потпис на подносителот на приговорот односно лицето кое го застапува;

- полномошно за застапување, кога приговорот е поднесен преку полномошник.
- (3) Друштвото е должно во писмена форма да одговори на приговорот во законски предвидениот рок.
- (4) Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето можат да достават жалба за работењето на осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување.
- (5) Во случај на спор, договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето ќе се обидат спорот да го решат спогодбено, а доколку во тоа не успеат, надлежен е стварно надлежниот суд во местото на седиштето на осигурувачот.

Измена на назив и адреса на осигуреник/договорувач

Член 8

- (1) Во случај на промена на адресата/седиштето или називот/името или презимето на договарачот односно осигуреникот, истиот е должен веднаш, но не подоцна од 3 дена од денот на промената, за истото писмено да го извести друштвото за осигурување.
- (2) Во спротивно, сите писмена кои ќе се пратат на адресата која му е последна позната на друштвото за осигурување ќе се сметаат за уредно пратени.

Рок за исплата на штета и заложни права

Член 9

- (1) Кога ќе се случи осигуран ризик, осигурувачот е должен да исплати надокнада во рок од 14 (четиринаесет) дена, сметајќи од денот кога осигурувачот добил известување дека се случил осигурен ризик.
Ако за утврдување на обврската на осигурувачот е потребно извесно време, овој рок почнува да тече од денот кога е утврдено дека постои негова обврска за исплата.
- (2) По истекување на 14 (четиринаесет) дена од пријавата на штетата доколку не е утврдено обврската на осигурувачот за исплата, осигурувачот е должен на барање на овластено лице да исплати сума на неспорен дел на својата обврска на име аконтација.
- (3) По настапувањето на осигурениот случај, заложните права и другите права што порано постоеле над осигурениот предмет, го имаат за предмет надоместот што се должи, како во случај на осигурување на сопствен предмет, така и во случај на осигурување на туѓи предмети поради обврската за нивното чување и враќање, па друштвото за осигурување не може да му го исплати надоместот на осигуреникот без согласност од носителите на тие права. Овие лица можат да бараат непосредно од друштвото за осигурување, во границите на сумата на осигурувањето и според законскиот ред, да им ги исплати нивните побарувања. Меѓутоа, ако во моментот на исплатата друштвото за осигурување не знаело ниту можело да знае за тие права, извршената исплата на надоместот на осигуреникот останува полноважна.

Начин на поднесување на приговор, односно жалба против работењето на друштвото за осигурување

Член 10

- (1) Во случај кога осигуреникот, односно корисникот на осигурувањето смета дека друштвото за осигурување не се придржува кон одредбите од договорот за осигурување, истиот може да достави претставка до:
 1. Организационата единица надлежна за решавање на спорови меѓу договорни страни во рамките на друштвото за осигурување (комисија за постапување по преставки).
 2. Службата за внатрешна ревизија во друштвото за осигурување.
 3. Организацијата за заштита на потрошувачи и
 4. Агенцијата за супервизија на осигурување.

Друштвото за осигурување преку воспоставен систем и интерни процедури одлучува по поднесените преставки во рок од 30 дена од денот на поднесување на преставката. Друштвото води регистар на доставени и решени преставки и за истите во законските рокови е должно да ја известува Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Форма на договор, измени, заштита на личните податоци

Член 11

- (1) Овие Посебни услови се составен дел на договорот за осигурување (полисата).
- (2) Договорот за осигурување како и сите негови дополнувања и измени се полноважни само ако се склучени во писмена форма. Сите известувања и изјави кои се даваат во врска со одредбите од договорот за осигурување мора да бидат дадени во писмена форма.
- (3) КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ се обврзува дека ќе ја чува приватноста на своите клиенти. Собираме само нужни, основни податоци за купувачите/корисниците со цел склучување договор за осигурување, а ги обработуваме за маркетиншки цели само доколку поседуваме соодветна согласност. Се обврзуваме да обезбедиме заштита на личните податоци на сите свои клиенти, кои ќе им ги препраќаме на надлежните органи согласно позитивните прописи. Сите податоци за клиентите се чуваат строго и достапни им се само на вработените на кои тие податоци им се нужни за вршење на работата. Сите вработени на КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ и деловните партнери се одговорни за почитување на начелото на заштита на приватноста.

Упатување на други услови, потврда за примање на условите и др.

Член 12

- (1) На односите кои произлегуваат од договорот за осигурување, а не се уредени со овие Посебни услови или полисата за осигурување, се применуваат одредбите од Условите за осигурување од пожар и некои други ризици, Општите услови за осигурување на имоти, Законот за облигациони односи и останатите важечки прописи на Република Северна Македонија.
- (2) Договарачот на осигурување/осигуреникот со потписот на понудата/полисата изречно потврдува дека пред

склучувањето на договорот за осигурување е писмено известен од осигурувачот за сите податоци согласно одредбите од член 49-51 од Законот за супервизија на осигурувањето.

Стапување на сила

Член 13

- (1) Овие Посебни услови влегуваат во сила со денот на донесување, а се применуваат на договорите за осигурување склучени по 01.09.2019 година.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД
Друштво за неживотно осигурување Скопје
Претседател на Одбор на директори
Роберт Вучковиќ